

MARTINEZ I NAVARRO, J. F.

1984 *Assaig sobre Salut Comunitària*

Barcelona, Acadèmia de Ciències Mèdiques

(*Monografies Mèdiques* 28) 123 pp.

SUÑOL I SALA, R., i G. FÓZ I GIL

1982 *Sobre la qualitat de l'assistència.*

Barcelona, Acadèmia de Ciències Mèdiques

(*Monografies Mèdiques* 25) 162 pp.

Les «*Monografies Mèdiques*» son una sèrie de publicacions en català de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears que van començar a publicar-se als primers anys setanta, enllaçant amb una col·lecció del mateix títol que s'havia publicat abans de la Guerra Civil. El seu objectiu és el desenvolupament i la projecció de la Medicina catalana, però al mateix temps la seva funció ha estat oferir en *català* uns textos científics que permetin la necessària actualització de la llengua. Col·lecció necessàriament miscel·lània i dirigida essencialment a un públic sanitari que la rep gratuïtament gràcies a la presència de publicitat. Això fa que la col·lecció, que no s'ha ocupat gaire sovint de salut pública i sí en canvi de temàtica clínica, sigui poc coneguda entre els profans. Sortosament en els tres darrers anys sembla que la tendència de la col·lecció s'ampliï, com en són bona mostra els dos llibres que ara comentarem i el fet que en les monografies ja programades apareixin temàtiques que poden interessar a més dels metges als estudiosos de les Ciències de la Salut en general.

El llibre de Joan Ferran Martínez i Navarro és un text introductori al camp de la salut comunitària força insòlit. A priori hom podria pensar en una introducció convencional al camp, i es troba en canvi inmers en una perspectiva crítica i innovadora si hom té en compte la producció «mèdica» convencional en aquests temes. El seu autor es centra en dos temes: l'anàlisi històrica i conceptual del procés d'emmalaltir i de les praxis estructurades per al seu control dins de les societats capitalistes, i en una segona part fa una anàlisi de la consideració de la malaltia com a fenomen col·lectiu.

Malgrat que l'autor se situa en la perspectiva professional de la Epidemiologia i la Medicina social, empra per a la seva anàlisi el mètode genealògic que introduïren en sociologia històrica autors com Canguilhem, Foucault i més recentment Castel, i del qual el llibre d'Álvarez Uriá que és comentat

en aquest número d'AEC n'és un bon exemple. Això fa que malgrat la seva formació epidemiològica i l'ús que sosté del concepte «malaltia» estigui molt més a prop de consideracions socioculturals d'aquest concepte que als propiament biològics. Obviament aquesta èmfasi en la noció de «malaltia», que nosaltres des de la nostra perspectiva de científics socials no utilitzaríem en els mateixos termes per la seva insuficiència, no suposa la incompatibilitat dels plantejaments de Martínez i Navarro amb els nostres. Ben al contrari aquesta èmfasi és enriquidora per al debat, per quant podem suscriure en bona mesura l'ús que fa dels conceptes i fins i tot les seves pròpies anàlisis. La crítica a l'empirisme atèdric que fa l'autor és prou rica per convèncer-nos que la distància que encara existeix entre els professionals de la sanitat, i especialment els metges, i els científics socials s'està reduint amb tanta rapidesa que comença a veure's el moment que les formacions en Ciències de la Salut, que encara ara són un simple somni, esdevinguin una necessitat i una realitat.

El llibre de R. Suñol i Gonçal Foz fa en certa mesura un pas endavant en aquest terreny. El text recull un projecte que fou guardonat el 1980 amb el Premi Raimon de Tesserach i presenta d'una manera comprehensiva la problemàtica engendrada en els darrers temps sobre la qualitat de la assistència sanitària. Aquest camp, que s'ha desenvolupat en els darrers temps a conseqüència de la crisi en què es troba el conjunt del sector sanitari al nostre país, està requerint l'organització d'un vast aparell de recerca destinat a l'avaluació continuada de la qualitat, i aquesta recerca, que es basa essencialment en una investigació qualitativa sobre els usuaris de tot tipus del sector, pot ser un camp en el qual l'antropòleg de la medicina ensinistrat en tècniques centrades en l'observació participant i en l'anàlisi qualitativa pot tenir moltes coses a dir.

Ens trobem doncs davant de dos llibres que haurien de ser coneguts pels nostres estudiants i pels professionals de l'Antropologia de la Medicina perquè apleguen tots dos informació acurada, presentacions exhaustives —malgrat la brevetat dels textos— i un esperit crític molt notable i ben obert cap als que són, des de fa uns quants anys, els interessos d'alguns sectors d'antropòlegs d'aquest país.

Josep Maria Comelles

Departament d'Antropologia Cultural

Facultat de Filosofia i Lletres de Tarragona.

